

HISTORIIKKI SEURAN 70 VUOTISJUHLIEN YHTEYDESSÄ 14.4.2018

Lapin Lääkäriseuran ensimmäinen pöytäkirja on kadonnut, mutta 15.2.1948 ilmestynyt Lapin Kansa kertoi etusivullaan:

”Lapin Lääkäriseuran perustava kokous pidettiin eilen illalla Rovaniemellä Pohjanhovissa. Kokouksen avasi lääninlääkäri Ilkka Väänänen, joka myös valittiin kokouksen puheenjohtajaksi, sihteerinä toimi Tauno Ervasti. Puheenjohtajan alustettua kysymyksen seuran perustamisesta valittiin aluksi toimikunta, jonka tehtäväksi annettiin sääntöehdotuksen laatiminen. Toimikuntaan tuli valituksi puheenjohtajaksi tohtori Olavi Pikkarainen ja lisäksi 5 jäsentä. Seuran tarkoituksena on hyvän toveruuden vaaliminen, terveyden ja sairaanhoidon parantaminen ja jäsenten tieteellisten ja erikoisharrastusten vaaliminen. Kokoukseen oli saapunut 25 lääkäriä Lapin läänin alueelta.”

Lapin lääkärit olivat vuodesta 1919 kuuluneet Pohjois-Pohjanmaan lääkäriyhdistykseen, mutta olivat vähitellen alkaneet tuntea itsenäistymisen halua. Tähän vaikutti varmasti myös Lapin läänin perustaminen vuonna 1938.

Lapin Lääkäriseuran perustamisesta tehtiin sopimuskirja sekä anomus yhdistysrekisteriin 22.6.1949 Rovaniemellä. Seura merkittiin yhdistysrekisteriin 30.12.1949, mutta toiminta oli alkanut heti perustamiskokouksen jälkeen täydellä höyryllä. Ensimmäinen vuosikokous pidettiin 5.3.1949, jolloin paikalla oli 8 jäsentä.

Seuran säännöt velvoittavat pitämään jäsenluetteloja. Vuonna 1951 jäseniä oli 49. Aina vuoteen 1975 näitä luetteloita pidettiin enemmän tai vähemmän korjailtuna. Lääkäriliiton toimisto huolehti läänin alueelle tulleiden ja poistuneiden lääkäreiden nimet seuralle. Sittemmin Duodecim-seura lähetti Lapin läänissä asuvien lääkäreiden nimet ja osoitteet. Niiden perusteella jäsenmaksutositteet lähetettiin. Ennen sääntöjen uudistamista postitimme yli 320 jäsenkirjettä jäsenmaksutositteineen. Uudet säännöt johtokunta laati ja esitti ne vuosikokouksessa 30.3.2001. Ne saivat Patentti- ja rekisterihallituksen hyväksynnän 28.2.2002 ja tämä todettiin vuosikokouksessa 13.4.2002. Niiden mukaan johtokunta muuttui hallitukseksi, mikä alkoi toteuttaa ajantasaista jäsenluetteloja. Hallitus on tarkastanut jäsenmaksunsa maksaneet ja poistanut jäsenluettelosta ne, jotka eivät ole kahtena peräkkäisenä vuotena jäsenmaksua maksaneet. Tällä hetkellä jäsenluku on 98. Kunniajäseniä on 6: Bo Finel, Liisa Herva, Matti Karanta, Sakari Säkö, Liisa Törhönen-Köpman ja Sakari Malin.

Seura on pitänyt kokouksiaan yleensä kolmesti vuodessa. Vuosikokous on pidetty maaliskuun huhtikuussa kevätretken yhteydessä jossakin tunturissa. Syyskokous sekä joulukokous on järjestetty vuorotellen Kemi-Tornio alueella tai Rovaniemellä. Näihin on liittynyt aina lääketieteellistä ohjelmaa illallisineen. Syyskokouksessa on yleensä ollut myös teatteriesitys ennen illallista. Joulukokouksessa on kuunneltu matka-apurahan saaneiden palautteita. Alkuvuosina kokoukset olivat usein kaksipäiväiset, koska matkat olivat pitkiä. Toisena päivänä tutustuttiin sairaalaan tai teollisuuslaitokseen tms. Alun alkaen illallinen oli tärkeä osa kokousta.

Joskus harvoin oli esillä vaikeita asioita. 1965 kokouksessa oli alustus siitä, miten seura ja seuran jäsenet voisivat positiivisella suhtautumisella auttaa seksuaalikäyttäytymisensä vuoksi vaikeuksiin joutuneita nuoria. Vilkkaassa keskustelussa ehdotettiin, että seura ottaisi virallisen kannan tähän asiaan. Lopulta seuranneessa äänestyksessä 13 jäsentä kannatti virallista kannanottoa ja 16 oli toista mieltä. Toinen äänestys on käyty matka-apurahan saajien esitelmävelvollisuudesta. Velvoittava kanta voitti 17-16.

7.10.1978 pidettiin Rovaniemellä hotelli Polarissa seuran 30-vuotisjuhlakokous, mikä oli viimeinen kolmen seuran yhteinen kokous (Kainuu, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa). Mukana oli myös Norbottens läkärförening ja edustajat Norjan kolmesta pohjoisimmasta fylkestä. Aiheena oli lääketieteellinen etiikka.

Iltapäivällä oli kolmen seuran viralliset kokoukset ja seuralaisille oli järjestetty linja-autoretki tekstiilitaiteilija Elsa Montell-Saanion Raanupirtille. Iltajuhla alkoi klo 19.30, ohjelmassa oli: tervehdyssanat, historiikki, kunniajäsenet, tervehdykset.

Yhteydet ulkomaille: Epävirallisia yhteydenottoja on ollut 50- ja 60-luvuilla. Ensimmäinen virallinen yhteiskokous oli Haaparannalla 19.9.1971. Seuraava kokous oli Rovaniemellä 15.9.1973, jolloin 73 lääkäristä suurin osa oli ruotsalaisia. Kolmas oli Piteåssa 1975 ja viimeinen tuo em. seuran 30-vuotisjuhlakokous.

Tämän jälkeen naapurimaiden yhteistyö on hiipunut. Muurmanskiin seura vielä teki matkan. Puheenjohtaja ylilääkäri Erkki Apajalahti aikanaan oli vahva vaikuttaja tässä yhteistyössä eikä toista ole sitten löytynyt puheenjohtajien yleensä vaihtuessa 1-3 vuoden välein.

Puheenjohtajina 1948 – 1993 toimivat Aappo Olavi Pikkarainen, Ilkka Väänänen, Armas Panelius, Ilkka Väänänen uudelleen, Kalevi Siimes, Osmo Tieva, Erik Tötterman, Heikki Nohteri, Aino Yliruokanen, Arvo Heikkilä, Onni Pelto, Erkki Apajalahti, Sampsa Jaakkola, Seppo Pöntynen, Jukka Valanne, Veikko Meriläinen, Veli Ala-Hurula, Pertti Manner, Veijo Lesonen.

Sampsa Jaakkola puheenjohtajana toimiessaan sai aikaan sen, että seura osti osakkeita. Seuralla oli kertynyt varallisuutta jonkin verran. Osinkotuloista jaettiin matka-apurahoja seuran jäsenille ulkomaisiin koulutuksiin. Osakkeet tuottivatkin hyvin aina 80-luvun lopulle. Edelleen seura jakaa hakemuksesta matka-apurahoja. Lääketeollisuuden tuen vuosia sitten loputtua on seura jonkin verran keventänyt osakesalkkuaan, jotta näitä vuosikymmenjuhlia on voitu järjestää.

Liisa Törhönen-Köpman Rovaniemeltä oli puheenjohtajana 1994-1999. Hänen aikanaan 1998 järjestettiin seuran 50 vuotisjuhlat tiedekeskus Arktikumissa Rovaniemellä.

Ohjelma: 13.2. Yleisöluento Huoneilman ongelmat, Ylilääkäri Tari Haahtela.

14.2. Lääkäreiden jaksaminen – kuka auttaa auttajaa, ylilääkäri Vuokko Hupli
Biotiede ja mediateknologian tulevaisuus, professori Mauri Yläkotola
Upea elämä ja suomalainen lääkäriiloisto, filosofi Esa Saarinen

Tuomo Jääskeläinen Kemistä oli puheen johtajana 2000-2001. Hänen aikana laadittiin seuramme sääntöjen uudistus.

2002 alkaen Sakari Malin Tornioista johti puhetta. Hänen puheenjohtaja kautensa lopussa vietettiin seuramme 60 vuotisjuhlia Torniossa 16.2.2008 Ammattiopisto Lappian tiloissa.

Juhlaseminaarissa luennoivat:

Arkkiatri Risto Pelkonen: "Ihminen lääkärinä – lääkäri ihmisenä "

Lääkintöneuvos Kati Myllymäki: "Miten terveydenhuoltoa ohjataan tulevaisuudessa "

Dosentti, psykiatrian ylilääkäri Jorma Laitinen: " Ihmisen toivo."

Illallisjuhlan aloitimme Musiikkitalolla konsertilla. Jatkoimme ravintolan puolella juhlaillallisella päättäen tanssiaisiin.

Pisimpään seuran puheenjohtajana on toiminut Katri Vuopala 2008- 2016 peräti 9 v.

Hänen aikanaan seura mm. tuki Lapin yliopistoa. Lainaus Lapin Yliopiston uutisista 2010:

"Lapin yliopisto on saavuttanut varainkeruussa miljoonan euron tavoitteensa. Tavoite saavutettiin, kun Säästöpankki Optia lahjoitti Lapin yliopistolle 50 000 euroa ja Lapin lääkäriseura 10 000 euroa.

07-10.8.2008 seura järjesti ikimuistaisen retken linja-autolla Vianan kautta Solovetskiin.

Halukkaita oli enemmän kuin mukaan mahtui. Kukin kustansi kulunsa itse.

2016 valittiin puheenjohtajaksi nykyinen pj Tapani Risku

Joitakin sattumuksia vuosien varrelta: Poiminnat ovat Sakarin Säkön toimittamasta seuran 50-vuotis juhlakirjasta "Tekkee melko kipeää".

Veikko Meriläinen: Ajasta jolloin tubiparantola ja mielisairaala olivat samassa rakennuksessa Muurolassa: Mielisairaalan potilas hiihteli kankaalla keskellä kesää.

Tubipotilas naureskeli aidan takaa: "Miksi sinä kesällä hiihdät?" "Hyvä on hiihdellä, kun on terveet keuhkot."

Antti Oravala Kittilässä: Paljon helpompi tapaus, mutta salaperäisempi, oli muuan vatsakipuinen 14-vuotias tyttö. Kipu oli kuin puhjenneessa umpisuolessa ja vatsa pömpöllään. Labrat otettiin ja niitä odotellessa potilas köllötteli peiton alla. Kätilö kuiskasi, että olisikohan paras odotella synnytyssalin puolella. Mukana seuraava tytön äiti ajatteli, että se lienee talon tapa. Puolta tuntia myöhemmin kätilö soitti vatsakipujen hellittäneen ja neitsyt Marian episiotomiahaava pitäisi ommella ja vauva jaksaa hyvin. Kaikkien ongelmaksi jäi, miten tämä on saattanut tapahtua. Edes synnyttäjällä ei ollut harmaata aavistusta raskaudesta.

Erkki Kaukoniemi: Päivystin juhannuksena 1975 kandidaattiaikoina kirurgian apulaislääkärinä Kemissä. Ylitornion terveyskeskuslääkärin, sittemmin thorax-kirurgi Martti Lepojärvi lyhyeen ja ytimekkääseen tapaansa teki mieleen painuvan lähetteen: "Eilisestä maha kipeä. Oikealla alamahalla lukee: Öppnas här. En ehdi itse leikata, ommeltavaa riittää muutenkin. Oli Aavasaksan juhannusjuhlat.

Mutta onko Lapin Lääkäriseuralla tulevaisuutta?

Ylilääkäri Toini Uutela totesi 10 vuotta sitten historiikissa." Säästötalkoisiin osallistuvana haluaisin säästää muussakin kuin rahassa. Miten säästäisin itseni työuupumukselta, että työtoverini?"

Nuoret lääkärit ajattelevat monista asioista erilailla kuin me vanhemmat. Usein he toimivat myös viisaammin itseään säästäen ja enempi perhettään ajatellen. Toivoisin, että he voisivat myös jakaa tätä osaamistaan eivätkä unohtaisi kollegiaalisuutta.

Mitä tuo tullessaan tämä Sote-uudistus? Se varmaankin hämmentää työmarkkinoita. Se lisää väistämättä kilpailua työvoimasta, lääkäreistä ja hoitajista. Laajan päivystyksen sairaalat Oys ja Lapin Keskussairaala ehkä kiinnostavat eniten. Sairaalan uhkaava näivettyminen on aiheuttanut närästystä Länsi-Pohjan alueella ja siksi on tehty uusia avauksia. Kilpailu työvoimasta jatkuu kiihtyen julkisen ja yksityisen puolen välillä. Toivoisin kovasti ettei seuramme kollegiaalisuus kärsisi vaan voisimme jatkossakin jakaa yhteisiä kokemuksiamme tämän maakunnan lääkäreinä.

Sääntöjemme 2 §:

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia Lapin lääkärrien välisenä kollegiaalisena yhdyssiteenä pyrkien parantamaan jäsentensä ammattitaitoja ja - tietoja. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää lääketieteellisiä koulutus- ja tiedotustilaisuuksia sekä vapaa-aikaan liittyviä sosiaalista hyvinvointia kohentavia harrastus- ja virkistystilaisuuksia.

Mukana olleena ja etelästä aikanaan tulleena voin sanoa, että koko Lapin maakunnan yhteinen seura on ollut elämää rikastuttava. Usein olen koko perheeni kanssa osallistunut kevätretkiin ja vaimoni kanssa kokouksiin.

Hengen ja hyvän toveruuden ylläpitäminen on edelleenkin arvokas tavoite.

emerituspuheenjohtaja

Sakari Malin

Koskitie 39 C 15

90500 Oulu

p. +358405168361

sakari.malin@pp.inet.fi